

1,1 І це слова книги, які записав Варух син Нирія, сина Маасія, сина Седекії, сина Асадія, сина Хелкії, в Вавилоні 2 в п'ятому році в сьомому (дні) місяця в часі, в якому халдеї взяли Єрусалим і спалили його огнем. 3 І Варух прочитав слова цієї книги до ух Єхонія сина Йоакима царя Юди і до ух всього народу, що приходив до книги, 4 і до ух сильних і синів царів, і до ух старшин, і до ух всього народу від малого аж до великого, всіх, що жили в Вавилоні при ріці Суд. 5 І вони плакали і постили і молилися перед Господом 6 і зібрали срібло, як була спроможна рука кожного, 7 і післали до Єрусалиму до Йоакима сина Хелкії, сина Салома, священника, і до священників і до всього народу, що знайшовся з ним в Єрусалимі, 8 коли він взяв посуд господнього дому винесений з храму, щоб повернути до землі Юди в десятій (день) Сівана, сріблій посуд, який зробив Седекія син Йосії цар Юди 9 після того як Навуходоносор цар Вавилону відселив Єхонію і володарів і вязнів і сильних і нарід землі з Єрусалиму, і повів його до Вавилону. 10 І сказали: Ось ми післали до вас срібло, і за срібло купите цілопалення і (на жертву) за гріхи і ладан і зробите манау і принесете на жертівник нашого Господа Бога, 11 і помолитесь за життя Навуходоносора царя Вавилону і за життя його сина Валтасара, щоб їхні дні були як дні неба на землі. 12 І Господь дасть нам силу і просвітить наші очі, і житимемо під тінню Навуходоносора царя Вавилону і під тінню Валтасара його сина, і служитимемо їм багато днів і знайдемо ласку перед ними. 13 І помоліться за нас до нашого Господа Бога, бо ми згрішили проти нашого Господа Бога, і від нас не відвернувся господний гнів і його лють аж до цього дня. 14 І прочитаєте цю книгу, яку ми післали до вас, щоб визнатися в господньому домі в дні празника і в днях часу, 15 і скажете: Господеві Богіві нашому праведність, а нам сором лиць аж до цього дня для людини Юди і тих, що живуть в Єрусалимі, 16 і наших царів і наших володарів і наших священників і наших пророків і наших батьків, 17 бо ми згрішили перед Господом 18 і непослухалися Його і ми не вислухали голос нашого Господа Бога, щоб ходити за господними приписами, які Він дав перед нашим лицем. 19 Від дня, в якому Господь вивів наших батьків з єгипетської землі, і аж до цього дня ми були непослушні нашому Господеві Богіві і відставали, щоб не чути його голос. 20 І до нас пристало зло і клятва, яку Господь заповів своєму рабові Мойсеєві в дні, в якому вивів наших батьків з єгипетської землі, щоб дати нам землю, яка пливе молоком і медом до цього дня. 21 І ми не послухалися голосу нашого Господа Бога за всіма словами пророків, яких Він до нас післав, 22 і ми ходили кожний в задумі свого злого серця, щоб служити чужим богам, чинити зло перед очима нашого Господа Бога.

2,1 І Господь поставив своє слово, яке сказав проти нас і проти наших суддів, що судили Ізраїль, і проти наших царів і проти наших володарів і проти людини Ізраїля і Юди. 2 Під всім небом не було зроблено так, як Він зробив в Єрусалимі за записаним в законі Мойсея, 3 щоб ми їли людські тіла, свого сина, і людина тіло своєї дочки. 4 І зробив їх підчиненими всім царствам, що довкруги нас, на погорду і на непрохідність в усіх народах, що довкруги нас, куди їх розсіяв Господь туди. 5 І вони були підсподом і не наверху, бо ми згрішили проти нашого Господа Бога, щоб не послухатися його голосу. 6 Господеві Богіві нашому праведність, а нам і

нашим батькам встид лишь до цього дня. 7 Те, що Господь висказав проти нас, все це зло прийшло на нас. 8 І ми не помолилися до лица Господа, щоб кожний відвернувся від задумів їхнього злого серця. 9 І Господь чував над злобами, і Господь навів на нас (зло), бо Господь праведний в усіх своїх ділах, які нам заповів. 10 І ми не послушалися його голосу, щоб ходити за господніми приписами, які Він дав перед нашим лицем. 11 І тепер, Господи Боже Ізраїля, який вивів твій нарід з єгипетської землі сильною рукою і знаками й чудами й великою силою і високим раменом і зробив Собі імя до цього дня, 12 ми згрішили, ми були безбожні, ми неправедно вчинили, Господи Боже наш, з усіма твоїми оправданнями. 13 Хай відвернеться від нас твій гнів, бо ми осталися нечисленними в народах, куди Ти нас туди розсіяв. 14 Господи, вислухай нашу молитву і наше благання і визволи нас задля Тебе, і дай нам ласку перед лицем тих, що нас відселили, 15 щоб вся земля пізнала, що ти Господь Бог наш, бо на Ізраїля і на його рід прикликано твоє імя. 16 Господи, поглянь з твого святого дому і зваж на нас. Господи, прихили твоє ухо і почуй. 17 Відкрий твої очі і поглянь. Бо не мертві в аді, в яких забрано їхній дух з їхнього лона, дадуть славу і оправдання Господеві, 18 але дуже засмучена душа, що ходить схилена і слабка, і очі, що зникають, і душа, що голодує, дадуть тобі славу і праведність, Господи. 19 Бо не на оправдання наших батьків і наших царів ми кладемо наше милосердя перед твоїм лицем, Господи Боже наш, 20 бо Ти навів твій гнів і твою лють на нас, так як Ти сказав рукою твоїх рабів пророків, кажучи: 21 Так сказав Господь: Схиліть ваші рамена і послужіть цареві Вавилону і сидіть на землі, яку Я дав вашим батькам. 22 І якщо не послухаєте голосу Господа, щоб служити цареві Вавилону, 23 Я зроблю, щоб опустіли з міст Юди і поза Єрусалиму голос радости і голос веселости, голос молодого і голос молодой, і вся земля буде непрохідною від тих, що живуть. 24 І ми не послушалися твого голосу, щоб послужити цареві Вавилону, і Ти поставив твої слова, які Ти сказав рукою твоїх рабів пророків, щоб вивести кості наших царів і кості наших батьків з їхнього місця, 25 і ось вони викинені на спеку дня і холод ночі, і померли в поганих трудах, в голоді і від меча, і в засланні. 26 І ти поставив (пустим) дім, де прикликано твоє імя на ньому, до цього дня, через зло дому Ізраїля і дому Юди. 27 І Ти зробив з нами, Господи Боже наш, за всією твоєю добротою і за всім твоїм великим милосердям, 28 так як Ти сказав рукою твого раба Мойсея в дні, коли Ти йому заповів написати твій закон перед синами Ізраїля, кажучи: 29 Якщо не послухаєтеся мого голосу, то це велике численне множество повернеться в мале між народами, куди Я їх туди розсію. Бо Я пізнав, що Мене не послухаються, бо це нарід твердошийний. І повернуться до їхнього серця в землі їхнього відселення, 31 і пізнають, що Я їхній Господь Бог. І Я дам їм серце і уха, що чують, 32 і вони Мене похвалять в землі їхнього відселення і згадають моє імя 33 і відвернуться від їхнього твердого рамена і від їхніх злих діл, бо згадають дорогу їхніх батьків, що грішили перед Господом. 34 І Я поверну їх до землі, якою Я поклявся їхнім батькам Авраамові і Ісаакові й Якову, і вони заволодіють нею. І помножу їх, і не зменшаться. 35 І поставлю їм вічний завіт, щоб Я був їм за Бога і вони будуть Мені народом. І більше не зрушу мій нарід Ізраїля з землі, яку Я їм дав.

3,1 Господи Вседержителю Боже Ізраїля, душа в тісноті і заклопочений дух закликав до Тебе. 2 Господи, послухай і помилуй, бо ми згрішили перед Тобою. 3

Бо Ти сидиш на віки, і ми гинемо на віки. 4 Господи Вседержителю Боже Ізраїля, вислухай молитву померлих Ізраїля і синів тих, що грішать перед Тобою, які не послухалися голосу їхнього Господа Бога, і до нас пристало зло. 5 Не згадай неправедності наших батьків, але згадай твою руку і твоє ім'я в цьому часі. 6 Бо Ти Господь Бог наш, і похвалимо Тебе, Господи. 7 Бо через це Ти дав твій страх в наші серця, щоб прикликати твоє ім'я, і похвалимо Тебе в нашій переселенні, бо ми повернули до нашого серця всю неправедність наших батьків, що згрішили перед Тобою. 8 Ось ми сьогодні в нашому відселенні, куди Ти нас туди розсіяв на впокорення і на клятву і на кару, за всіма неправедностями наших батьків, які відступили від нашого Господа Бога. 9 Слухай, Ізраїле, заповіді життя, послухайте, щоб пізнати розумність. 10 Що є Ізраїлю, як те, що ти є в землі ворогів, що ти постарівся в чужій землі, 11 що ти осквернився з мертвими, що ти причислений до тих, що в аді? 12 Ти оставив джерело мудрости. 13 Якщо б ти пішов божою дорогою, ти мешкав би у вічному мирі. 14 Навчися де є розумність, де є сила, де є знання, щоб хоч пізнати, де є довге життя і життя, де є світло очей і мир. 15 Хто знайшов її місце, і хто ввійшов до її скарбниць? 16 Де є володарі народів і ті, що володіють звірами, що на землі, 17 ті, що бавляться з птахами неба і збирають срібло і золото, на яке люди поклали надію, і немає кінця їхньому придбанню, 18 ті, що роблять срібло і журяться, і немає як вислідити їхні діла? 19 Вони згинули і зійшли до аду, і інші замість них повстали. 20 Молодші побачили світло і поселилися на землі, а дорогу вміння не пізнали, 21 ані не зрозуміли її стежок, ані їхні сини її не одержали. Вони були далеко від їхньої дороги. 22 Ані не почулося в Ханаані, ані не побачилося в Темані, 23 ані сини Агари, що шукають розум на землі, купці Меррани і Темани, ані чаклуни і ті, що шукають розуму, дорогу мудрости не пізнали, ані не вгадали її стежок. 24 О Ізраїлю, який великий дім Бога, і велике місце його посідання. 25 Він великий і не має кінця, високий і безмірний. 26 Там народилися великани, що славні від початку, що були великі, вмілі на війні. 27 Бог не вибрав цих, ані не дав їм дороги вміння. 28 І вони згинули, томущо не мали розумності, згинули через їхній нерозум. 29 Хто пішов на небо і її взяв і звів її з хмар? 30 Хто перейшов через море і її знайшов і візьме її замість добірного золота? 31 Немає того, хто знає її дорогу, ані того, хто роздумує про її стежку. 32 Але Той, Хто все знає, знає її, знайшов її своїм розумом. Той, Хто створив землю на вічний час, наповнив її чотириногим скотом, 33 Той, Хто посилає світло, і йде, покликав його, і послуhalося його з тремтінням. 34 А звізди засвітилися в їхніх сторожах і зраділи, 35 Він закликав їх і вони сказали: Ось ми, засвітились з радістю тому, що їх створив. 36 Такий наш Бог, до Нього інший не буде причислений. 37 Він знайшов всяку дорогу розумності і дав її Якову його рабові, й Ізраїлеві Ним улюбленому. 38 Після цього Він з'явився на землі і пожив з людьми.

4,1 Це книга божих приписів і закон, що є на віки. Всі, що його додержуються на життя, а ті, що його покидають, вмирають. 2 Повернися, Якове, і візьмися за нього, іди до світіння перед її світлом. 3 Не дай іншому твою славу і те, що тобі корисне іншому народові. 4 Блаженні ми, Ізраїлю, бо нам знане те, що миле Богові. 5 Будьте мужні, мій народе, пам'ять Ізраїля. 6 Ви були продані народам не на знищення, а томущо ви розгнівили Бога ви були видані ворогам. 7 Бо ви розгнівили Того, що створив вас, приносячи ладан демонам і не Богові. 8 Ви ж забули про вічного Бога, що вас кормив, і засмутили Того, що вас виховав, Єрусалиме. 9 Бо Він побачив

гнів, що найшов на вас від Бога, і сказав: Послухайте жителі Сіону, Бог навів на мене великий плач. 10 Бо я побачив полон моїх синів і дочок, який на них навів Вічний. 11 Бо я викормив їх з радістю, а я післав з плачем і риданням. 12 Хай ніхто не зрадіє мною вдовицею і опущеною багатьма. Я опустіла через гріхи моїх дітей, томущо я відхилилися від божого закону 13 і вони не пізнали його оправдання, ані не пішли дорогами божих заповідей, ані не пішли стежками напоумлення в його праведності. 14 Хай прийдуть мешканці Сіону, і згадайте полон моїх синів і дочок, який Вічний на них навів. 15 Бо Він навів на них нарід здалека, безсоромний та іншомовний нарід, який не посоромився старця, ані не помилував хлопчину, 16 і відвів улюблених вдовиці і осамітнив одну без дочок. 17 Як же я можу вам допомогти? 18 Бо Той, хто наводить зло, визволить вас з руки ваших ворогів. 19 Ідьте, діти, ідьте, бо я осталася самотною. 20 Я зняла одіж миру, а зодягнулася в мішок мого благання, я закричала до вічного в моїх днях. 21 Будьте мужні, діти, закричіть до Бога, і Він визволить вас з влади, з руки ворогів. 22 Бо я на вічного поклала надію на ваше спасіння, і мені прийшла радість від святого за милосердя, яке прийде вам скоро від нашого вічного спасителя. 23 Бо я відіслала вас з плачем і риданням, а Бог віддасть мені вас з радістю і веселістю на віки. 24 Бо так як тепер мешканці Сіону побачили наш полон, так швидко побачать наше спасіння, що від Бога, яке прийде на нас з великою славою і світлістю вічного. 25 Діти, будьте довготерпеливими за той гнів, що надійшов на нас від Бога. Тебе переслідував ворог, і швидко побачиш його знищення і наступиш на їхню шию. 26 Мої ніжні пішли шорсткими дорогами, були забрані як стадо захоплене ворогами. 27 Кріпіться діти, і закричіть до Бога, бо вам буде від Того, що наводить память. 28 Бо так як був ваш ум, щоб заблукати від Бога, повернувшись вдсятеро помножить, щоб Його шукати. 29 Бо Той, Хто наводить зло на вас, наведе на вас вічну радість після вашого спасіння. 30 Будь бадьорий, Єрусалиме, тебе потішить Той, Хто тобі дав імя, 31 нещасні ті, що вчинили тобі зло і радіють твоїм падінням, 32 нещасні міста, яким послужили твої діти, нещасна та, що прийняла твоїх синів. 33 Бо так як вона зраділа твоїм падінням і зраділа твоїм упадком, так засумує своїм спустошенням. 34 І заберу її радість многонародности, і її веселість буде на ридання. 35 Бо огонь надійде на неї від вічного на довгі дні, і вона буде поселена демонами багато часу. 36 Поглянь на схід, Єрусалиме, і поглянь на радість, що приходить на тебе від Бога. 37 Ось приходять твої сини, яких ти відіслав, приходять зібрані зі сходу аж до заходу за словом святого, радіючи божою славою.

5,1 Єрусалиме, скинь одіж ридання і твого зла і зодягнися в красу слави, що від Бога, на віки. 2 Зодягнися в подвійну одіж праведности, що від Бога, наклади на твою голову мітру вічної слави. 3 Бо Бог покаже всій (землі), що під небом, твою світлість. 4 Бо твоє імя буде назване від Бога на віки: Мир праведности і слава побожности. 5 Встань Єрусалиме, і стань на високому і поглянь на схід і подивився на твоїх зібраних дітей зі заходу сонця аж до сходу за словом Святого, що радіють божою памяттяю. 6 Бо вони вийшли від тебе пішими, ведені ворогами, а Бог їх приводить до тебе несеними зі славою як престіл царства. 7 Бо Бог заповів обнизити всяку високу гору і вічно пливучі горби і наповнити долини щоб вирівняти землю, щоб Ізраїль пішов впевнено у божій славі. 8 А ліси і всяке запашне дерево дали Ізраїлеві тїнь за божим приказом. 9 Бо Бог попровадить Ізраїль з радістю світлом його слави, з радістю і праведністю, що від Нього.

ЛИСТ ЄРЕМІЇ

Відпис листа, який Єремія післав до тих, що були поведені полоненими до Вавилону вавилонським царем, щоб сповістити їм що йому було приписано Богом.

6,1 Через гріхи, якими ви згрішили перед Богом, ви будете попроваджені до Вавилону полоненими Навуходоносором вавилонським царем. 2 Отже, ввійшовши до Вавилону, будете там багато літ і довгий час аж до семи родів, а після цього Я виведу вас звідти з миром. 3 Тепер же побачите у Вавилоні срібних і золотих і дерев'яних богів, яких носять на раменах, що наводять страх на народи. 4 Отже, не бійтеся, щоб і ви, відсторонюючись від чужинців, відсторонилися і хай вас не охопить страх від них, 5 бачачи нарід впереді і позаду себе, що їх почитають, а скажіть в умі: Тобі належиться поклонятися, Владико. 6 Бо мій ангел є з вами, а він досліджує ваші душі. 7 Бо їхній язик виструганий митцем, а вони позолочені і посріблені, брехливі і не можуть говорити, 8 і так наче для прикрашеної дівчини, беручи золото, приготавляють вінці на голови їхніх богів. 9 І буває, що часом священики забирають від своїх богів золото і срібло і вживають для себе самих, а дадуть з них і тим, розпусницям, що під дахом. 10 А вони їх прикрашують як людей одежами, срібних і золотих і дерев'яних богів. Ці ж не спасаються від іржі і молів. 11 Як вони зодягнені багряною одіжжю, обтирають їхнє лице через хатний порошок, якого на них є багато. 12 І він має скипетр як людина, суддя країни, який не вигублює того, що грішить проти нього. 13 А має меч в правиці і сокиру, а вона його не спасає від війни і зlodіїв. 14 Звідти є явним, що вони не є богами. Отже, не бійтеся їх. 15 Бо так як розбитий людський посуд стає непотребом, такими є їхні боги, як вони поставлені в домах. 16 Їхні очі є повні порохи від ніг тих, що входять. 17 І так як для когось, що зневажив царя, є загороджені двори, наче виведеному на смерть, так священики скріплюють їхні дома дверима і замками і засувами, щоб не були ограблені зlodіями. 18 Засвічують світила і більше ніж собі, з яких вони ніяке не можуть бачити. 19 Бо вони наче поліно, що в хаті, а їхні серця, кажуть, є облизані, як плазуни з землі їдять їх і їхню одіж вони не відчувають. 20 Вони почорніли на своїх лицах від диму, що в домі. 21 На їхнє тіло і на голову сідають лилики, ластівки і птахи, так само ж і коти. 22 Звідси пізнаєте, що вони не є богами. Отже, не бійтеся їх. 23 Бо золото, що лежить на прикрасу, якщо хто не зітре (з нього) ржі, воно не заблистить. Бо вони ані не відчували коли були відливані. 24 За всяку ціну купують тих, в яких немає духа. 25 Без ніг вони носяться на раменах виказуючи власну нечесність людям, а й їхні слуги засоромлюються, тому що як колись впаде на землю, самі встати (не можуть). 26 Ані само собою він не порушиться, якщо хтось його поставить стояти, ані якщо буде нахилений, не випростується, але їм ставиться дари так як мертвим. 27 Жертвами ж, які їм віддані послуговуються їхні священики. Так само ж і жінки засолюючи з цього не дають ані бідному, ані немічному. До їхніх жертов доторкаються відлучена і та, що щойно народила. 28 Отже, знаючи з цього, що вони не є богами, не бійтеся їх. 29 Бо як можуть назватися богами? Бо жінки служать срібним і золотим і дерев'яним богам. 30 І в їхніх домах священики сидять, маючи роздерту одіж і оголені голови і

бороду, (і) їх голови непокриті. 31 А вони ревуть кричачи перед їхніми богами так як дехто на тризні мерця. 32 Забравши з їхньої одежі священики зодягають своїх жінок і дітей. 33 Вони не зможуть віддати, ані коли терплять щось злого, ані коли добре. Вони не можуть поставити царів, ані забрати. 34 Так само, ані не можуть дати багатство, чи мідь. Якщо хтось помолившись до них молитвою, не дасть, не домагатимуться. 35 Людину від смерті не спасають, ані не визволять малого від сильного. 36 Сліпу людину не привернуть до видіння, не визволять людину, що є в біді. 37 Вдову не помилують, ані не зроблять добро сироті. 38 Дерев'яні і позолочені і посріблені (боги) є подібними до каменя з гори, а ті, що їм служать завстидаються. 39 Отже, як можна думати чи називати їх богами? 40 А ще і як їх халдеї обещують, вони, коли бачать німого, що не може говорити, принісши до Вила, моляться, як до того, що спроможний чути, щоб він заговорив, 41 і вони, зрозумівши, не можуть їх оставити, бо не мають зрозуміння. 42 А жінки оперезані шнурками на дорогах сидять, палять полову. 43 Коли якась з них притягнена кимось з проходячих переспить, ганьбить ближню, бо вона не удостоїлася так як і та, ані її шнурок не був розірваний. 44 Все, що в них стається, брехливе. Отже, як можна вважати чи називати їх богами? 45 Вони зроблені теслями і золотарями. Нічим іншим не стають від того, чим митці бажають щоб вони були. 46 І ті, що їх творять не стають довговічними. Як же може ними створене бути богами? 47 Бо вони оставили брехню і погорду тим, що пізніше прийдуть. 48 А коли на них найде війна і зло, священики радяться між собою куди з ними сховаються. 49 Отже, як не можна збагнути, що не є богами, ті, що не спасають себе від війни, ані від зла? 50 Бо будучи дерев'яними і позолоченими і посрібленими пізнається з цього, що вони брехливі. Всім народам і царям буде явним, що вони не є богами, але діла людських рук, і в них немає ніякого божого діла. 51 Отже, кому не є відомим, що вони не є богами? 52 Бо вони не поставлять царя країни, ані не дають людям дощ, 53 а свій суд не судять, ані не визволяють обидженого, будучи безсилі. Вони так як круки між небом і землею. 54 Бо коли огонь впаде на дім дерев'яних чи позолочених чи посріблених богів, їхні священики втечуть і спасуться, а вони всередені згорять так як поліна. 55 А царям і воякам вони не протиставитимуться. 56 Отже, як можна сприймати чи думати, що вони є богами? 57 Ані від злодіїв, ані від розбійників не спасуться дерев'яні й посріблені й позолочені боги, з яких сильні забирають золото й срібло і підуть, взявши одіж, що на них, ані вони самим собі не допоможуть. 58 Тому краще бути царем, що виказує свою мужність, чи в хаті потрібним посудом, яким послуговується власник, ніж фальшивими богами, чи й дверима в домі, що спасають те, що в ньому є, радше ніж фальшивими богами, і дерев'яним стовпом в царському домі, радше ніж фальшивими богами. 59 Бо сонце і місяць і звізди, будучи ясними і післаними на потребу, є послухні. 60 Так само і блискавка, коли зявиться, вона є гарною. Через це і вітер дме в кожній країні. 61 І коли хмарам Бог прикаже піти на всю вселенну, вони вповняють приказане. А огонь післаний згори винищити гори і ліси, чинить приказане. 62 А ці, ані видом, ані своїми силами не є подібні. 63 Тому ані не можна вважати, ані не (можна) називати їх богами, коли вони не є спроможні, ані суд судити, ані робити людям добро. 64 Отже, знаючи, що вони не є богами, не бійтеся їх. 65 Бо царів вони, ані не прокленуть, ані не поблагословлять. 66 А знаки в народах на небі не покажуть, ані не засяють як сонце, ані не засвітяться як місяць. 67 Кращі від них звірі, які можуть

собі допомогти втечею до сховки. 68 Отже, ніяким способом нам не є явним, що вони є богами. Тому не бійтеся їх. 69 Бо так як в городі страшак нічого не стереже, такі їхні дерев'яні і позолочені і посріблені боги. 70 Тому то їхні дерев'яні і позолочені і посріблені боги подібні й до колючого дерева в городі, на яке сідає всякий птах, так само ж і до мертвого покиненого в темряві. 71 А від порфіри і мармору, які на них гниють, пізнаєте, що вони не є богами. Вони ж вкінці будуть з'їдені, і буде ганьба в країні. 72 Отже, кращою є праведна людина, що не має ідолів, бо буде далекою від ганьби.